

2012

Marttaliittokonsernin vuosikertomus



Marttajärjestö vaikutti kotitalousneuvonnassa ja järjestötoiminnassa 2012

» Marttaliiton 113. toimintavuosi oli marttajärjestölle vaikuttavuuden aikaa. Marttaliitto vahvisti yhteiskunnallista vaikuttavuuttaan ja teki kotitalousneuvontaa kotien ja perheiden hyvinvoinnin sekä arjen hallinnan taitojen lisäämiseksi.

» Järjestön strategia asettaa tavoitteeksi, että vuosina 2012–2016 Martat on tunnettu, vaikuttava, vetovoimainen, monipuolinen ja laadukas kotitalousneuvontajärjestö, joka ehkäisee syrjäytymistä, kehittää ajassa elävää kotitalousneuvontaa ja kasvattaa jäsenmääräänsä. Järjestö edistää kotien ja perheiden toimivaa ja kestävää arkea. Merkittävimmät kehittämistavoitteet ovat kotitalousneuvonnan tuottaminen ja laadun kehittäminen sekä marttojen järjestötoiminnan ja vapaaehtoisuuden vahvistaminen. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää järjestön jatkuvaa kehittämistä, verkostojohtamista ja sidosryhmien huomioimista, sähköisen neuvonnan ja viestinnän voimistamista, valtakunnallista näkyvyyttä mediassa sekä rahoituksen varmistamista varainhankintaa kehittämällä.

Vuonna 2012 strategiaa toteutettiin kohdentamalla kotitalousneuvontaa perheiden hyvinvointiin, ehkäisemällä syrjäytymistä sekä vahvistamalla hyvinvointia, terveyttä ja arjen hallinnan taitoja koko väestössä. Kotitalousneuvonnalla tavoitettiin yhteensä 132 000 henkilöä, josta valtionapuneuvonnalla 107 000 ja hankkeissa 25 000 henkilöä. Kotirumba rullaamaan -hankkeessa jatkettiin kotikäyntejä perheiden luona yhdessä seurakuntien diakoniatyön sekä Marthaförbundetin kanssa. Hankkeessa tavoitettiin kolmen vuoden aikana yhteensä 3 494 henkilöä, toimintaa oli yli 100 paikkakunnalla ja 180 kumppanin kanssa, ruokakursseja järjestettiin 219 ja kotikäyntejä tehtiin 276. Hanke toteutettiin Yhteisvastuukeräyksen varoin. Jane ja Aatos Erkon säätiön kanssa aloitettiin yhteistyö ja saatiin hankerahoitus nuorien urheilijoiden ja muidenkin nuorten ravitsemustietoisuuden lisäämiseksi.

» Kehitysyhteistyötä tehtiin Kamerunin kotitalousneuvojen yhdistyksen ACESF-CA:n kanssa, joka aloitti Marttaliiton tuella kotitalous- ja yrittäjyysneuvontakurssit Yaoundéssa, Bamendassa ja Marouassa. Yhteensä 360 naista osallistui toimintaan. Hankesuunnittelua uudeksi kehitysyhteistyökumppaniksi valitun Swazimaan yliopiston kuluttajatieteen laitoksen kanssa jatkettiin.

» Jäsenmäärä kasvoi edelleen ollen 31.12.2012 lähes 46 000 (45 623 vuonna 2011). Uusia yhdistyksiä perustettiin 10 (24 vuonna 2011). Yhdistyksiä ja toimintaryhmiä oli vuoden vaihteessa 1 200. Jäsenille suunnatussa opintotoiminnassa otettiin vuoden alussa käyttöön uudet taitoavaimet sekä aloitettiin verkko-oppiminen Moodle-opintoalustaa käyttäen. Laajan opintotoiminnan mahdollisti OK-opinto-keskuksen kautta saatu tuki. OK:n tuella järjestetyissä tilaisuuksissa oli yhteensä 6 513 osallistujaa.

» Viestintä ja vaikuttaminen ilmeisimmin tavoitti kohderyhmänsä, sillä Taloustutkimuksen ensimmäisessä neuvontajärjestöjen tunnettuutta, luotettavuutta ja vaikuttavuutta koskevassa tutkimuksessa Marttajärjestö sijoittui kokonaisarvosanoissa ensimmäiseksi.

Vuosien 2011-2013 teemakampanja Hidastamalla hyvinvointiin jatkui. Teemaa toteutettiin Tumppurekka-kiertueella jokaisen piirin alueella yhdessä Novita Oy:n kanssa. Tumppurekassa martat opettivat lovikkalapasen neulomista ja toivat esille käsillä tekemisen positiivisia vaikutuksia. Rekkatapahtumiin osallistui yhteensä n. 3 350 kävijää. Syksyllä jäsenille järjestettiin hyvinvointiristeily Tukholmaan, johon osallistui 300 marttaa. Martat-lehti täytti 110 vuotta. Lehden tarkastettu levikki oli 40 208. Kasvua edelliseen vuoteen oli 3 848 kappaletta.

Verkkosivujen uudistaminen toteutettiin vuoden 2012 aikana ja sivut avattiin vuoden 2013 alussa. Verkkosivujen kävijämäärä nousi 3,2 miljoonaan (vuonna 2011 yhteensä 2,7 ja 2010 yhteensä 2,2 miljoonaa). Facebookin Martat vinkkaa -sivujen tykkääjien määrä moninkertaistui ja oli vuoden lopussa yli 8 000. Martat saivat medianäkyvyyttä niin teemakampanjan, kotitalousneuvonnan kuin yhdistystoiminnankin alueilta. Mediaosumia oli yhteensä 1 700.

Yhteiskunnallista vaikuttamista, verkostoitumista ja järjestöjen välistä yhteistyötä lujitettiin toimimalla eri yhteistyöjärjestöjen hallituksissa ja asiantuntijoina erilaisissa neuvottelukunnissa ja muissa asiantuntijaelimissä. Marttaliitto aloitti vuonna 2012 perustetun SOSTE Suomen sosiaali- ja terveysjärjestö ry:n jäsenenä.

» Talouden tasapainotus vaikutti Marttaliiton toimintaan voimakkaasti. Säästöpainotteisen tilikauden tulos oli 959 520 € ylijäämäinen (21 te vuonna 2011). Tulos muodostui näin positiiviseksi sen vuoksi, että sijoitusomaisuutta jouduttiin myymään toiminnan rahoittamiseksi. Pitkään omistetun varallisuuden myynnistä syntyi myyntivoittoja, jotka nostivat tuloksen ylijäämäiseksi. Sijoitustoiminnan kannalta konsernin vuosi oli toisaalta positiivinen, kun sijoitussalkun arvot nousivat sekä Marttaliiton että Eduard Polónin säätiön osalta. Myös Marttatalon vuokraustoiminta onnistui hyvin, kun kaikki tilat olivat vuokrattuja koko vuoden. Marttaliiton rahoitustilanne oli kuitenkin edelleen erittäin alijäämäinen toimintakulujen ja velkojen lyhennysten ollessa selvästi tuottoja suuremmat.

Marttajärjestö sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionavustusta järjestön kotitalousneuvontaan yhteensä 951 000 € (1 073 te vuonna 2011), josta liiton osuus oli 230 000 €. Valtionapua leikattiin 11,4 %, mikä vaikeutti erityisesti heikommassa asemassa oleville suunnatun neuvonnan toteuttamista. Eri tahoilta saatuja hankeavustuksia käytettiin yhteensä 1 044 720 € (1 603 te vuonna 2011). Avustuksia saatiin mm. seuraavilta yhteisöiltä: Kirkkopalvelut, Raha-automaattiyhdistys, Eduard Polónin säätiö, ulkoasiainministeriö, Jane ja Aatos Erkon säätiö, Sähköturvallisuuden edistämiskeskus, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus sekä Karjalan Kulttuurirahasto.

Kiitos menestyksekkäästä vuodesta 2012 jäsenillemme, yhdistyksillemme, piireillemme, rahoittajillemme sekä kaikille yhteistyökumppaneillemme.

Marianne Heikkilä, toiminnanjohtaja



Kotitalousneuvonta

» Opetus- ja kulttuuriministeriön tuki oli keskeinen toimintaedellytys valtakunnalliselle kotitalousneuvonnalle. Valtionapuneuvonnalla tavoitettiin yhteensä 107 000 henkilöä. Valtionapuneuvonnan lisäksi järjestössä oli 9 erillishanketta, joissa tavoitettiin yhteensä runsaat 25 000 henkilöä. Raha-automaattiyhdistys, Yhteisvastuukeräys 2010 sekä Jane ja Aatos Erkon säätiö olivat merkittävimpiä hankkeiden rahoittajia. Marttajärjestön kotitalousneuvonta tavoitti vuonna 2012 yhteensä yli 132 000 henkilöä.

Kotitalousneuvonnalla pyritään ehkäisemään syrjäytymistä, edistämään terveyttä ja kestävää kehitystä sekä lisäämään ympäristön viihtyisyyttä. Tavoitteena on edistää tasa-arvoa ja parantaa naisten asemaa. Neuvonnassa puhutaan kotitöiden jakamisesta ja pyritään lisäämään kotitöiden arvostusta.

Neuvonnassa ohjataan ihmisiä terveellisiin, taloudellisiin ja ekologisiin valintoihin ja korostetaan säännöllisen ja monipuolisen ravitsemuksen merkitystä sekä tuodaan esiin esimerkiksi lähiruokaa, energiansäästöä, Reilua kauppaa, ruokajätteen vähentämistä, lajittelua ja kierrätystä. Neuvonnalla aktivoidaan ihmisiä uusien taitojen ja tietojen oppimiseen ja tarjotaan mahdollisuus yhdessä tekemiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Avoin ja eri kohderyhmille suunnattu neuvonta tukevat tasa-arvoa.

Kotitalousneuvonnan sisältöalueet olivat toimintasuunnitelman mukaiset ruoka ja ravitsemus, kodin talous ja kuluttaja-asiat sekä kotipuutarha ja ympäristö. Neuvonnan kärkinä olivat hyvinvointia edistävä kiiretön ruokailu, painonhallinta, muisti ja liikunta. Piir-

it järjestivät aiheista avoimia ja maksuttomia Kauha & kukkaro -tilaisuuksia.

Ruoka ja ravitsemus -neuvonnassa edistettiin kasvien käyttöä pitämällä kasvisruokakursseja ja kertomalla kasvisruokavaloista. Kotileivontaan kannustettiin Patonkia, limppua ja röpörieskaa -kursseilla ja aineistolla. Kodin taloudessa ja kodinhoidossa korostettiin ekologista kodinhoitoa, talouden hallintaa, kohtuullisuutta ja reilua kauppaa. Kotipuutarha- ja ympäristöneuvonnan aiheina olivat satoisa palstapuutarha ja kaupunkiviljely sekä vieraslajien torjunta ja eettinen piha.

Kaikille avoimen kotitalousneuvonnan rinnalla neuvontaa suunnattiin mielenterveys- ja päihdekuntoutujille, maahanmuuttajille, lapsiperheille ja nuorille. Uutena kohderyhmänä olivat vangit ja yhdyskuntaseuraamus-toimistojen asiakkaat.

Yhteistyökumppaneilla oli tärkeä merkitys neuvonnan markkinoinnissa ja ryhmien kokoamisessa. Esimerkiksi Kotirumba rullaaamaan -hankkeessa oli 185 ja Arki sujuvaksi -hankkeessa 145 alueellista kumppania. Suomen Kasvatus- ja perheneuvontaliiton kanssa järjestettiin 5 piirin alueella Kokataan yhdessä -kursseja.

Marttaliitto suunnitteli ja tuotti neuvontaa-aineistoa sekä ohjasi ja valvoi piirien tekemää kotitalousneuvontaa. Piirien neuvonnan tueksi tehtiin neuvontaoppaita työpajoihin ja kurssiaineistoiksi sekä neuvontakortteja, PowerPoint -esityksiä, näyttelytauluja ja sieni-neuvonnan mainospurje (winderi). YouTuben MartatTV:lle tuotettiin videoleikkeitä.

Median kanssa tehtiin neuvonnallista yhteistyötä. Uusille nettisivuille valmistet-



tammikuu

www.martat.fi/piirit

[illegible]

Martat 

tiin neuvonta-aineistoja. OmaPiha-messuilla Helsingin Messukeskuksessa neuvottiin kotipuutarhureita yhteistyössä Nelson Garden Oy:n kanssa. Herkkujen Suomi -tapahtumassa Helsingin rautatientorilla annettiin sienineuvontaa. Järjestö oli mukana Arktiset Aromit ry:n organisoimassa Marjoilla menoksi -koululaiskampanjassa sekä paikallisruoan käyttökilpailukampanjassa Popsi Paikallista – Kiitos. Suomalaisen Työn Liiton Suomalainen joulu -kampanjan nettisivustolle laadittiin jouluisia vinkkejä ja reseptejä.

Järjestöstä ja kotitalousneuvonnan teemoista käytiin puhumassa monille kohderyhmille, esimerkkeinä Mitro Revon Euroklubi, OAJ:n aikuisopettajat, Zonta-naiset, Naisten juustopöytä ry, rotarit, opiskelijat, sieniseurat.

Marttaliitto järjesti piirien toimi- ja luotamushenkilöille 11 koulutustilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 356 henkilöä. Opiskelijatyötunteja oli 5 043.

Ruoka ja ravitseminen

Sisältöalueen neuvonnan tavoitteina olivat herättää kiinnostus itse tehtyyn ruokaan ja ruoanvalmistustaitojen kehittämiseen, kannustaa hyvinvointia edistäviin ja kestäviin elintarvikevalintoihin sekä tarjota mahdollisuus yhdessä tekemiseen ja kädentaitojen kehittämiseen.

Vuoden tärkein teema oli kasvisruoka. Kursseille osallistui yli 2000 kurssilaista, ja neuvonnassa kannustettiin pitämään ainakin yksi kasvisruokapäivä viikossa. Leipäaiheisilla kursseilla tutustuttiin suomalaiseen leipäperinteeseen. Ravitsemusaiheinen Viisaat valinnat -luento oli suosittu, ja osallistujia oli lähes 2 200. Vuodenajanmukaisuus liit-

tyi kaikkeen ruoka- ja ravitsemusneuvontaan. Vuoden nimikkokasvit olivat yrtit, variksenmarja, siiankärsämä ja punikkitatit, joista tehtiin neuvontavihkoset ja -kortit.

Marttaliitto ja Uudenmaan Martat antoivat ruokasienineuvontaa Herkkujen Suomi -tapahtumassa Helsingin Rautatientorilla. Tapahtumassa kävi 60 000 lähiruoan ystävää.

Marttojen valtakunnallista sienipäivää vietettiin 18:tta kertaa. Piirit järjestivät 16 sieninäyttelyä ja neuvontatapahtumaa. Sienipäivää vietetään vuosittain elokuun viimeisenä lauantaina.

Martat-lehden ruokajutuissa käytiin läpi peruselintarvikkeita. Aiheina olivat mm. peruna, porkkana, sienet, yrtit ja jauhot. Lisäksi ruokajuttuja oli kodin juhlista ja vuoden nimikkokasveista. Marttaliiton kotisivujen Neuvot arkeen -osassa nostettiin esille ajan-kohtaisia asioita.

Marttaliitto osallistui Arktiset Aromit ry:n organisoimaan Marjoilla menoksi -koululaiskampanjaan sekä paikallisruoan käyttökilpailukampanjaan Popsi Paikallista – Kiitos. Liitto oli mukana järjestämässä ja toteuttamassa Kotitalousopettajaliiton järjestämää Eurooppa keittiössä -tiedotustilaisuutta, johon kutsuttiin päättäjiä kuulemaan peruskoulun kotitalousopetuksen merkityksestä. Liitto oli mukana myös Suomalaisen Työn Liiton Suomalainen joulu -kampanjassa ja laati nettisivustolle jouluvinkkejä ja -reseptejä. Lisäksi yhteistyötä tehtiin muun muassa Valion ja VitaSeegen kanssa.

Media pyysi runsaasti ruokaan ja ravitsemukseen liittyviä haastatteluja ja asiantuntijalausuntoja. Sieni- ja juhlateemojen lisäksi haastatteluissa nousivat esiin esimerkiksi perunan ja juuresten käyttö, edullinen kotiruoka ja pakkausmerkinnät.

Kodin talous ja kuluttaja-asiat

Kodin taloudessa ja kuluttaja-asioissa korostettiin vastuullista kodinhoitoa ja ihmisten vastuuta omasta taloudestaan. Oman talouden tasapaino lisää turvallisuutta ja hyvinvointia. Kestävän kehityksen mukaisella kodinhoidolla voidaan hidastaa haitallisia ympäristövaikutuksia. Kotitöiden sujuminen luo elämän laatua ja lisää yksilön vapautta valita, tekeekö itse vai ostaako valmista.

Neuvonnassa korostui ekologinen kodinhoito. Piireissä pidettiin neuvontatilaisuuksia ekosiivouksesta ja -pyykkäyksestä, kodin kemikaaleista, energiansäästöstä sekä ekotehokkaista ja turvallisista kodinkoneista. Myös Reilu kauppa, kodin raha-asiat ja kodin turvallisuus olivat esillä.

Kodinhoidon neuvonnan tueksi tuotettiin pöytätauluja ja julisteita, Isoäidin siivousvinkit -esite sekä Ekotehokas ja turvallinen kodinkone -neuvonta-aineisto. Nettisivuille tuotettiin uutta sisältöä.

Kansainvälisenä Kuluttajan oikeuksien päivänä 15.3. Marttaliitto osallistui Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksessa Kuluttajuus arjen taitona -seminaariin ja kuluttajakasvatuksen oppimispolkuun. Tapiolan kuluttajatilaisuudessa esiteltiin nuorten talousneuvontaa. Medialle annettiin useita haastatteluja kodinhoidosta ja kodin taloudesta.

Martat osallistuivat Reilun kaupan edistämisyhdistyksen Herää reilumpaan maailmaan -aamiaiskampanjaan järjestämällä omia tapahtumiaan ympäri Suomen. Hyvä aamiaisen kaikille äideille -tapahtumiin laadittiin nettibanneri, tempausopas ja juliste. Toimin-

nanjohtaja Marianne Heikkilä antoi äänensä kampanjan radiospottiin, jossa nostettiin esille reiluutta ja kotimaisuutta.

Marttaliitto osallistui taloudenhallinnan neuvottelukunnan työskentelyyn kuluttajan taloudenhallinnan edistämiseksi. Lisäksi oli mukana Kuluttajariitalautakunnassa, Kuluttaja-asiainneuvottelukunnassa, Kotitalous- ja kuluttajaneuvottelukunnassa ja Vattenfallin Energiaperhe-kisan raadissa.

Kotipuutarha ja ympäristö

Kotipuutarhanhoidon neuvonnassa korostettiin viihtyisän puutarhan merkitystä hyvinvoinnille sekä vastuullista puutarhanhoitoa. Hyötyviljely, kierrätys ja vieraslajien torjunta tukivat kestävän kehityksen teemaa. Neuvonnassa tuotiin esille valintojen ympäristövaikutuksia.

Martat-lehden jutuissa kerrottiin viihtyisästä kotipihasta ja hyötyviljelystä. Kotisivuilla opastettiin kasvien valinnassa ja hoidossa. Kurssitarjottimen aineistoja täydennettiin Puut ja pensaat-, Perennat- ja Estä vieraslajien leviäminen -aineistoilla, joita tuotettiin yhteistyössä piirien neuvojen kanssa.

KOTITALOUSNEUVONNAN AINEISTOT JA JULKAISUT

Pikkukokki-kerhon ohjaajan opas, taitoavaimet, taitoavainvihko ja tarrat
Isoäidin siivousvinkit -esite
Paikoillanne, valmiina, keittiöön -aineistot
Ruokaa hyvällä mielellä -painonhallinta-aineisto
Lohipiiraset ja muita kalareseptejä
Sienineuvonnan mainospurje (winderi)
Vuoden nimikkokasviesitteet ja -kortit

Valtakunnalliset kotitalousneuvonnan hankkeet

ARKI SUJUVAKSI

» Marttapiirien alueilla pidettiin yhteensä 807 kotitalouskurssia mielen-terveys- ja päihdekuntoutujille sekä maahanmuuttajille ja heidän perheilleen. Uutena yhteistyökumppanina toimintaan tuli mukaan Rikosseuraamuslaitos. Kaikkiaan Arki sujuvaksi -kurseille ja luennoille osallistui vuoden aikana 6 708 henkilöä. Alueellisia yhteistyökumppaneita oli 145.

» Kursseilla tehtiin ruokaa, leivottiin ja nautittiin yhdessä valmistettu ateria, keskusteltiin terveellisestä ja edullisesta ruoasta, ravitsemuksesta, kodinhoidosta, kodin raha-asioista ja puutarhahoidosta. Maahanmuuttajien kursseilla opittiin arjen sanastoa.

» Neuvojille pidettiin kaksipäiväinen koulutus, jossa oli 30 osallistujaa. Neuvojen työhohaus toteutui alueellisissa työhohausryhmissä. Marttaliiton toiminnanjohtaja Marianne Heikkilä kertoi kokemuksia hankkeiden seurannasta ja arvioinnista RAY:n valtakunnallisen koulutuskierueen avaustilaisuudessa Helsingissä.

» Kurssikäyttöön valmistui painonhallinta-aineisto mielen-terveys- ja päihdekuntoutujille.

» Hankkeen rahoittivat Raha-automaattiyhdistys ja marttajärjestö.

EKOTEHOKAS JA TURVALLINEN KODINKONE

» Hankkeen tavoitteena oli kiinnittää huomio kotitalouskoneiden ja lampujen ekologisuuteen sekä energiatehokkaaseen ja turvalliseen käyttöön ja hoitoon kotitalouksissa. Piireissä pidettiin aiheeseen liittyviä tietoisuuksia esimerkiksi ruoka- ja kodinhoitokurssien yhteydessä. Yhteensä 15 piiriä järjesti tietoisuuksia. Tapahtumia oli yhteensä 476, ne kestivät 10–20 minuuttia ja osallistujia oli yhteensä 5 700.

» Hankkeen rahoittivat Sähköturvallisuu- den edistämiskeskus ja marttajärjestö.

PIKKUKOKKI-TOIMINNAN KEHITTÄMISHANKE

» 2012 oli Pikkukokki-toiminnan kehittämishankkeen viimeinen vuosi. Hankkeessa tehostettiin varhaisnuorille suunnattua kotitalousneuvontaa, tuotettiin sisältöä ja aineistoa sekä tuettiin vapaaehtoistoimijoita.

» Kerhotoimintaa tuettiin järjestämällä vapaaehtoisille martoille ohjaajakoulutusta. Pikkukokki-kerhojen vetäjiksi koulutettiin 117 marttaa 13 piirissä. Koulutuksia oli yhteensä 14 ja niitä pidettiin sekä aloittaville että kokeneille ohjaajille. Koulutukset kestivät 2–5 tuntia.

» Pikkukokki.fi-sivusto uudistettiin ja uudet sivut avattiin helmikuussa 2013. Sivukatseluja oli 11 146. Ohjaajille tuotettiin Pikkukokki-kerhojen ohjaajan opas. Lasten taitoavainaineistoja uusittiin.

» Hankkeen rahoittivat Eduard Polónin säätiö sekä Jenny ja Antti Wihurin rahasto.

KARJALAISET LEIVONNAISET

» Marttapiirien kotitalousneuvojat järjestivät 43 Karjalaiset piirakat ja muut leivonnaiset -tapahtumaa, työpajoja ja kursseja. Osallistujia oli 436, esikoululaisista eläkeläisiin. Kursseja pidettiin 15 paikkakunnalla, 13 piirissä. Kursisaineistona käytettiin Karjalan Kulttuurirahaston avustuksella tehtyjä Pulikat pyörimään- ja Karjalaisia kukkoja, kakaroita ja muita leivonnaisia -vihkosia.

» Hankkeen rahoitti Karjalan kulttuurirahasto.

KEITTIÖ K18

» Valtakunnallisessa kotitalousneuvontahankkeessa innostetaan nuoria valmistamaan ruokaa ja annetaan oman kodin hoitamisessa tarvittavia taitoja ja tietoja. Kohderyhmänä ovat noin 18-vuotiaat, itsenäistä elämää aloittelevat, oman kodin perustaneet tai pian omaan kotiin muuttavat nuoret.

» Nuorille pidettiin kahden kerran kokouskursseja, jotka sisälsivät myös teoriatietoiskuja. Kursseja pidettiin 93 ja osallistujia oli 655. Lisäksi 5 piiriä piti 10 tietoisuuksia oppilaitoksissa yhteensä 100 kuulijalle. Alueellista yhteistyötä tehtiin 28 kumppanin kanssa.

» Hankkeen rahoitti Eduard Polónin säätiö.

Valtakunnalliset kotitalousneuvonnan hankkeet

KOTIRUMBA RULLAAMAAN

» Kolmivuotinen, vähävaraisille lapsiperheille suunnattu Kotirumba rullaa -hanke päättyi vuoden 2012 lopussa. Vuonna 2012 marttapiirit ja Finlands svenska Marthaförbund järjestivät yhteensä 100 ruokakurssisarjaa, joille osallistui 1 194 henkilöä. Kurssisarjaan kuului keskimäärin 4 koostumiskertaa. Kotikäyntejä tehtiin 151 perheen luokse, ja näin tavoitettiin 583 henkilöä. Vuonna 2012 hankkeen toimintaan osallistui yhteensä 1 777 henkilöä.

» Tärkeää osallistujille olivat yhdessä tekeminen, innostuksen saaminen ja uusien asioiden oppiminen. Kotikäynneillä perheet kokivat saaneensa neuvontaa juuri omiin tarpeisiinsa. Perheen oman osaamisen tukeminen ja yhteishengen kohentuminen koettiin tärkeiksi.

» Hankkeella tavoitettiin kolmen vuoden aikana yhteensä 3 494 aikuista ja lasta. Paikallisesti tehtiin tiivistä yhteistyötä mm. seurakuntien kanssa perheiden tavoittamiseksi.

» Hankkeen loppuseminaari ja mediatilaisuus pidettiin 27.11. Seminaarissa esiteltiin hankkeen tuloksia ja tuotiin esille neuvojen, yhteistyökumppanin ja asiakkaan kokemuksia. Seminaariin osallistui 50 henkilöä.

LAPSIPERHEIDEN ARJEN TUKEMINEN

» Vuonna 2012 alkoi uusi kolmivuotinen hanke pikkulapsiperheiden arjen tukemiseksi ja hyvinvoinnin vahvistamiseksi kotitalousneuvonnalla. Hanke on osa Raha-automaattiyhdistyksen Emma & Elias -avustushjelmaa. Yhteistyökumppanit olivat Finlands svenska Marthaförbund ja Suomen Terveys-

denhoitajaliitto. Alueellisia yhteistyökumppaneita oli 83.

» Toimintamuotoina olivat Vauva tulee kotiin! -luennot vauvaperheille, Ruokaseikkailu alkaa -vauvanruokakurssit vauvaperheiden vanhemmille ja Pikukukki-kurssit alakouluikäisille lapsille koulujen loma-aikoina. Kurssit kohdennettiin erityisesti lapsille, joilla oli muita heikommät edellytykset osallistua harrastustoimintaan. Marthaförbund aloitti kotikäynnit erityistä tukea tarvitsevien pikkulapsiperheiden luona. Kurssi- ja luentokertoja sekä kotikäyntejä oli 310 ja osallistujia 2 630.

» Hankkeen rahoittivat Raha-automaattiyhdistys ja Marttaliitto.

PIDÄ KIINNI RAHOISTASI

» Pidä kiinni rahoitiasi -neuvonnassa annettiin ennaltaehkäisevää talousneuvontaa kuluttajille. Neuvonnalla haluttiin parantaa ihmisten taloudellista turvallisuutta ja herättää kiinnostus raha-asioiden hoitoon sekä talouden hallintaan.

» Piirit pitivät luentoja ja talousneuvontapainotteisia ruokakursseja nuorille, työttömille ja nuorille perheille. Luentoja pidettiin 106 ja niissä oli noin 1 140 osallistujaa. Kursseja pidettiin 172 ja niihin osallistui noin 1 700 henkilöä. Neuvontaa annettiin kaikkien 16 piirin alueella, 46 paikkakunnalla. Piirit tekivät yhteistyötä yli 60 eri toimijan kanssa (mm. seurakunnat, muut järjestöt, nuorten työpajat ja paikalliset viranomaiset). Marttaliitto ja piirit tekivät yhteistyötä median kanssa talousneuvonnan edistämiseksi. Raha-asioita pidettiin esillä myös marttojen nettisivuilla.

» Hankkeen rahoittivat Eduard Polónin säätiö ja Tapiola.

PAIKOILLANNE, VALMIINA, KEITTIÖÖN!

» Marttaliitto sai vuonna 2012 Jane ja Aatos Erkon säätiöltä avustusta Paikollanne, valmiina, keittiöön! -hankkeeseen, jossa tuetaan nuorten itenäistymistä, sujuvaa arkea ja tasapainoista kasvua. Hankkeen tavoitteena on innostaa nuoria valmistamaan ruokaa ja terveellisiä välipaloja, lisätä urheilevien nuorten, vanhempien ja valmentajien ymmärrystä hyvästä ravitsemuksesta, antaa oman kodin hoitamisessa tarvittavia taitoja ja tietoja sekä tarjota mielekästä ja mukavaa yhdessä tekemistä, vertaistukea ja sosiaalista vuorovaikutusta.

» Vuonna 2012 keskityttiin aineiston tuotantoon. Tietoisuuksia ja välipalakursseja varten tuotettiin neuvontapaketti, jossa on neuvojen PowerPoint-esitykset ja tausta-aineistot, markkinointiaineistoa, pöytätauluja, testilomakkeita ja välipalaopas. YouTube:n MartatTV:hen tuotettiin 8 ruoanvalmistusta käsittelevää videoleikettä. Nuorten neuvonta käynnistyy piireissä vuonna 2013.



Sienineuvontaa Helsingin Rautatientorilla.



2014

ma	ti	ke	to	pe	la	su
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

toukokuu

www.martat.fi/puutarha

1.1. Vappu
11.5. Äitienpäivä
18.5. Kaatuneiden muistopäivä
29.5. Helatorstai

Martat 

Järjestötoiminta

» Kansalaisjärjestönä Marttaliitto tarjosi kaikille kiinnostuneille mahdollisuuden lähteä mukaan marttatoimintaan kartuttamaan tietoaan ja taitojaan sekä mahdollisuuden olla mukana yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. Toimintaa toteutettiin yhdistyksissä, toimintaryhmissä ja piirien järjestämissä tilaisuuksissa. Marttaliitto edisti naisten välistä vuorovai-
kutusta ja tuki elinikäistä oppimista, vuorovai-
kutusta ja yhteistyötaitojen vahvistumista sekä oman lähiympäristön asioihin vaikuttamista.

Marttajärjestössä oli vuoden lopussa 45 767 jäsentä, 1 148 yhdistystä ja 75 toimintaryhmää. Nettolisäys edelliseen vuodenvaihteeseen oli 144 jäsentä. Uusia yhdistyksiä perustettiin 10. Yhdistyksille painotettiin mahdollisuutta toimintaryhmien perustamiseen. Toimintaryh-
mät tuovat monipuolisuutta yhdistystoimin-
taan. Yhdistystoiminnan vapaaehtoisina tuki-
joina toimi vertaismarttoja 15 piirissä.

Piirit tukevat alueensa yhdistysten toiminta-
ta. Piirit järjestivät liiton tuella yhdistyksil-
leen useita marttailukoulutuksia. Marttaliitto
tukee yhdistysten toimintaa tuottamalla ma-
teriaalia ja koulutusta sekä antamalla neuvon-
taa ja ohjeita yhdistyksille ja jäsenille. Martto-
jen jäsensivuilla oli yhdistystoimintaa tukevaa
materiaalia. Jäsenluettelokirje lähetettiin yh-
distyksille ja toimintaryhmille tammi- ja elo-
kuussa. Martat-lehdessä tiedotettiin ajankoh-
taisista jäsen- ja yhdistysasioista. Marttailu-
sivujen uudistuksella pyrittiin helpottamaan
jäsenten ja yhdistystoimijoiden tiedonhakua ja
materiaalien käyttöä.

Johdon neuvottelupäiville osallistui piirien
luottamushenkilöitä ja toiminnanjohtajia sekä
Marttaliiton hallitus. Myös piirien uusille hal-
litusjäsenille järjestettiin koulutus.



Opintokerhot, taitoavain- toiminta ja osaajapassi

Opintokerhotoiminta ja taitoavainsuorituks-
et ovat osa marttojen elinikäistä oppimista.
Järjestöosaajapassin rinnalle saatiin puutar-
ha- ja käsityöosaajapassit. Erikoisavainvaa-
timukset uudistettiin, ja uudistettu opinto-
kokonaisuus valmistui opiskelijoille vuoden
2013 alussa. Opintotoimintaa verkossa vah-
vistettiin järjestämällä Moodle-koulutusta.

» Taitomerkki- ja opintotoiminnan koulutuksia jär-
jestettiin 156, ja niihin osallistui 2 496 henkilöä.
Taitomerkkiopintoja valmistui vuoden aikana yh-
teensä 290, joista I-taitoavaimia 120, II-taitoavai-
mia 118 ja III-taitoavaimia 38. Harrastusmerkke-
jä suoritettiin 4. Osaajapasseja valmistui yhteensä
10, joista järjestöosaajapasseja 8, puutarhaosaa-
japasseja 1 ja käsityöosaajapasseja 1.

» OK-Opintokeskuksen opetustunnit hallinnoitiin
Marttaliiton kautta. OK-opintokeskuksen tuki Mart-
tajärjestölle oli 40 674,50 €.

» Ammatillista lisäkoulutusta toteutettiin 6 koulutus-
tilaisuudessa yhteensä 1 709 opiskelijatyöntutia.
Koulutuksiin osallistui 164 henkilöä. Piirit toteuttivat
opetusjaksoja 1 041 opetustunnin verran. Opetuk-
seen osallistui 3 900 henkilöä.

» Marttayhdistyksissä toteutettiin 144 vertaisopin-
toryhmää. Oppitunteja oli 4 219 ja osallistujia
2 449.



2014

ma ti ke to pe la su

						1	
2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	21	22	
23	24	25	26	27	28	29	
30							

kesäkuu

PUUTARHAOSA AJAPASSI:

www.martat.fi/marttailu

7.6. Helluntaipäivä
28.6. Juhannus

Martat 

Jäsenmaksut ja jäsenluettelo

Varsinaisen jäsenen jäsenmaksu oli liiton kevätkokouksen päätöksellä 35 euroa. Marttaliitto piti yllä yhdistysten jäsenluetteloita, johon yhdistykset, jäsenet ja piirit toimittivat tiedot. Liitto perii jäsenmaksut ja siirtää vuosikokouksen päättämät piirien ja yhdistysten osuudet näille jäsenmaksupalautuksina.

Jäsenrekisterin kehittämistyö jatkui. Yhdistysten valmiuksia sähköisen rekisterin käyttöön kartoitettiin kyselyllä. Kehittämistä jatketaan tulosten pohjalta. Ensimmäisessä vaiheessa yhdistykset pääsevät selaamaan ja päivittämään jäsentietojaan.

Kansainvälinen toiminta

» Kansainvälisen toiminnan tavoitteet olivat maailmanlaajuisen yhteisvastuun kantaminen ja eri kulttuurien kunnioittaminen.

Kamerunin kotitalousneuvojen järjestön ACESF-CA:n kanssa käynnistyi ensimmäinen yhteistyövuosi Köyhien naisten oikeus omiin tuloihin ja ruokaturvaan -hankkeessa. Opetukseen luotiin materiaaleja, jotka lähtevät liikkeelle paikallisista ravintoaineista ja mitta-yksiköistä. Yhteensä 360 naista sai kotitalous- ja ravitsemuskoulutusta ja heistä 68 valittiin mukaan yrittäjyyskoulutukseen ja -mentorointiin. Marttaliiton puheenjohtaja ja kansainvälisten asioiden kehittämisspäällikkö tekivät maaliskuussa seurantamatkan Yaoundéhen ja Bamendaan.

Uutta yhteistyötä suunniteltiin Swazimaan yliopiston Kuluttajatieteen laitoksen kanssa. Liiton koulutus- ja kehittämisspäällikön ja kansainvälisen toiminnan kehittämisspäällikön valmistelumatka toteutettiin huhtikuussa. Valmisteltiin hankesuunnitelma ja tehtiin ulkoasiainministeriöön rahoitusanomus, johon saatiin loppuvuodesta myönteinen päätös.

Marttaliitto osallistui kotitalousalan kansainvälisen kattojärjestön IFHE:n työhön Suomen jaoston FIN-IFHE:n jäsenenä. Kansainvälisen kotitalouspäivän seminaarissa Eduskunnassa 14.3. esiteltiin Marttaliiton kehitysyhteistyötä esimerkkinä kotitalouden keinoista köyhyyden vähentämisessä.

Marttaliiton entinen puheenjohtaja Merja Siltanen toimi Maailman maaseutunaisten liiton ACWW:n Euroopan alueen puheenjohtajana viimeistä kauttaan.

Pohjoismaiden Naisliiton NKF:n kesäkonferenssi järjestettiin Reykjavikissa. Konferenssin teemana oli Naiset ja yhteiskunnallinen valta. Marttaliittoa kokouksessa edustivat liiton puheenjohtaja ja kansainvälisen toiminnan kehittämisspäällikkö. Merja Siltanen osallistui konferenssiin ACWW:n edustajana.

Piirit ja yhdistykset lainasivat Marttaliiton tuella tilaisuuksiinsa Kassandra ry:ltä Naisia maailmalta – Sisua Suomeen -kiertonäyttelyä ja Helinä Rautavaaran museolta Tunnista tuntiin, päivä kerrallaan – Länsi-Afrikka -näyttelyä. Kansainvälisestä toiminnasta kerrottiin myös 5 piirin kevät- tai syyskokouksessa.

Martat 

Perinne- ja kulttuuritoiminta

» Marttojen Perinnetietokeskus Syreenin lopetti toimintansa vuoden 2011 lopussa. Maaliskuussa 2012 avattiin Marttapeerinne-sivut osoitteessa www.martta-perinne.fi. Sivuilla kerrotaan järjestön perustamisesta ja

toiminnasta eri vuosikymmeninä sekä kerätään perinnemuistoja kuvin ja sanoin. Sivuilla oli 7 000 kävijää. Lea Aallon rahaston tuotto käytettiin perinnesivujen kehittämiseen.

Markkinointi ja viestintä

» Marttaliiton markkinoinnin ja viestinnän tavoitteena oli tehdä martta-toimintaa tunnetuksi ja levittää kotitalouteen liittyvää tietoa.

Sähköistä neuvontaa, kotitalousneuvonnan tuotteistamista ja yhteisten käytänteiden mallintamista kehitettiin yhdessä piirien kanssa markkinoinnin ja viestinnän tukitoimin.

Vuoden aikana Marttojen kotisivujen käyntimäärä lisäytyi lähes puolella miljoonalla ja oli 3 245 220. Kuukaudessa käyntejä oli keskimäärin 270 435, eniten joulukuussa. Kotisivujen ylläpidon rinnalla toteutettiin Marttojen kotisivujen laajaa uudistusta. Kokonaan uudet Marttapeerinne- ja Martan puoti -sivustot (www.martta-perinne.fi, www.martanpuoti.fi) julkaistiin keväällä. Julkiverkon suunnittelua ja uusien sivujen toteutusta tehtiin koko vuoden ja uudistetut kotisivut julkaistiin 3.1.2013 tutussa osoitteessa www.martat.fi. Uusilla kotisivuilla ovat mukana kaikki piirit. Pikkukokki-sivut avattiin helmikuussa 2013. Marttajärjestön työntekijöiden intranet-sivujen uudistus käynnistettiin.

Martat vinkkaa -Facebook-sivujen päivittämistä tehostettiin. Tykkääjien määrä nousi tasaisesti. Facebookissa toteutettu joulukampanja nosti tykkääjien määräksi yli 8 000.

Marttajärjestön YouTube-kanava, MartatTV, otettiin käyttöön ja sinne vietiin useita Marttaliiton toteuttamia neuvonnallisia videoita. Videoiden näytökerrat ja tilaajien määrät kasvoivat tasaisesti.

Sisäistä viestintää toteutettiin Muki-uutiskirjeellä, palavereilla ja työryhmien kokouksilla.





Martat 

Hidastamalla hyvinvointiin 2011–2013 -teemakampanja

Hidastamalla hyvinvointiin -teemakampanjan tavoitteena on tehdä marttatoimintaa tunnetuksi ja vahvistaa jäsenyyttä.

Marttojen ja Novita Oy:n toteuttama Tumppurekka kiersi tammi–helmikuussa 19 paikkakunnalla. Rekassa martat neuvoivat, kuinka tumput neulotaan, ja kertoivat järjestön toiminnasta. Tapahtumissa kävi noin 3350 henkilöä.

Syksyllä jäsenille järjestettiin hyvinvointiristeily Tukholmaan. Risteilylle osallistui 300 marttaa. Ohjelmassa oli luentoja ja tuote-esittelyjä laivalla sekä retkiä Tukholmassa. Risteily toteutettiin yritysysteistyökumppaneiden kanssa.

Kotitalousneuvonnan avoimuutta markkinoitiin järjestämällä neljä valtakunnallista Kauha&kukkaro -luentoa aiheista painonhallinta, liikunta, kiireetön ruokailu ja muisti. Tapahtumiin osallistui 919 henkilöä. Luentojen tueksi Martat-lehdessä julkaistiin jokaiseen aiheeseen liittyvä liite.

Martat-lehti



Kertomusvuonna ilmestyi lehden 110. vuosikerta. Lehestä ilmestyi kahdeksan numeroa, joista yksi oli kaksoisnumero. Neljän numeron mukana julkaistiin hyvinvointiliite ja kahden numeron mukana piiriliite. Martat-lehti sisältyi kaikkien varsinaisten jäsenien jäsenmaksuun. Lehden levikki kasvoi edellisestä mittauksesta ja oli 40 208 (LT 2011).

Lehden sisällön muodostavat kotitalous- ja järjestötieto. Lehti pitää esillä teemakauden

tavoitteita, tiedottaa järjestön ajankohtaisista asioista ja tukee jäsenhankintaa sekä jäsenien sitoutumista järjestöön.

Ajankohtaisia järjestöasioita olivat esimerkiksi uuden puheenjohtajan esittely (numero 1), Marttojen neulemallisto (1) ja Marttaneuvoja – kotitaitojen moniosaaja -kirjan julkaiseminen (2). Uusittu Martan puoti oli esillä numerosta 3 lähtien. Juttusarja Belgian Martat kertoi Brysselissä toimivan marttayhdistyksen vuodesta.

Tammikuussa lähetettiin medialle tiedote Marttojen lehti täyttää 110 vuotta. Vuoden ensimmäinen numero lähetettiin kaikille kansanedustajille saatekirjeen kanssa, ja heille tarjottiin mahdollisuutta tilata lehden vapaakappale itselleen.

Lehteä esiteltiin Martan juhlabuffet -iltoissa Ravintola Martassa. Tapahtumaan osallistuville kerrottiin 110-vuotiaan lehden vaiheista ja nykypäivästä.

Lehden ilmoitusmyynnistä vastasi Media Q ja Tuija Saarimäki. Lisäksi ilmoitusyhteistyötä tehtiin Suomen Käsityön Ystävien kanssa.

LEHDEN ILMESTYMISPÄIVÄT 2012

nro	ilm.	teema
1	23.1.	reipas talvi
2	12.3.	puutarhan kevättyöt
3	30.4.	kodin juhlat
4–5	11.6.	kesäkot
6	3.9.	sadonkorjuu
7	8.10.	kädentaidot
8	26.11.	martan joulu

Hyvinvointiliitteiden teemat olivat painonhallinta (Omalla painolla/2), liikunta (Nouse sohvalta/3), kiireetön ateria (Aikaa nauttia/7) ja muisti (Muista muistia/8). Piiriliite, joka sisälsi piirien toimintakalenterit, ilmestyi numeroissa 1 ja 6.



syyskuu

www.martat.fi/piirit

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slightly aged or off-white appearance.

Hallinto

Liiton kokoukset

Marttaliiton kevätkokous pidettiin 28.4. ja syyskokous 27.10. Marttatalossa. Sääntömääräisten asioiden lisäksi kevätkokouksessa päätettiin lisäeläkesäännön päivittämisestä. Kevätkokouksessa hyväksyttiin kouluruokailua koskeva kannanotto. Syyskokouksessa hyväksyttiin kannanotto Marttojen kotitalousneuvonta ehkäisee syrjäytymistä.



Marttaliiton hallitus, toiminnanjohtaja ja tilintarkastajat

Hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja Lea Sairanen, varapuheenjohtaja Riitta Leinonen ja jäsenet Liisa Eloranta, Ulla Kumpulainen, Maija Lepistö, Helena Puhakka-Tarvainen, Pia Rättyä, Sari Seppälä, Riikka Vacker sekä varajäsenenä Hanna Heikkilä ja Tellervo Leppiniemi. Marttaliiton toiminnanjohtajana toimi Marianne Heikkilä.

Hallitus piti tilikauden aikana viisi kokousta. Lisäksi hallitus piti strategiapäivän, jossa olivat läsnä myös vuodelle 2013 valitut uudet hallituksen jäsenet. Asioiden valmistelua ja esittelyä selkiinnytettiin hallinto- ja talous-

säännön mukaisesti. Toimintojen dokumentointia ja prosessien kuvausten laatimista jatkettiin tavoitteena asioiden entistä parempi hallinta, arviointi ja kehittäminen.

Marttaliitto-konsernin tilintarkastajina toimivat PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö ja Johanna Perälä, KHT sekä varatilintarkastajat Merja Prihti, KHT ja Jukka Mynttinen, KHT.

Henkilöstö

Marttaliitossa oli tilivuoden aikana keskimäärin 22 (31) toimihenkilöä. Heistä 20 oli koko-aikaista ja 2 osa-aikaista. Tilikauden palkat ja palkkiot olivat yhteensä 1 048 t€. Henkilöstömäärä väheni vuonna 2011 toteutettujen irtisanomisten vuoksi sekä määräaikaisten työsuhteiden päätyttyä. Kaikki toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa olevat toimihenkilöt olivat lomautettuna yhden kuukauden ajan. Varsinaista vaihtuvuutta henkilöstössä ei ollut, kun yhtään henkilöä ei irtisanoutunut vuoden 2012 aikana.

Henkilökohtaiset toimenkuvat ja tulostavoitteet määriteltiin osana säännöllisiä kehityskeskusteluja liiton toimintasuunnitelman perusteella. Henkilöstön työhyvinvointia tuettiin mm. virkistyspäivin, pyhäpäivien aattojen lyhennetyin työpäivin, kulttuurisetelein, tarjoamalla työpaikkaliikuntaa ja lakisäätelistä laajemmat työterveyshuoltopalvelut sekä lounaskortin ja alennettujen sopimusruokailuhintojen avulla. Henkilöstön työhyvinvointia selvitettiin marraskuussa 2012 tehdyllä kyselyllä, jonka tulosten perusteella jatketaan kehittämistyötä vuonna 2013. Vastaava kysely on tarkoitus toistaa kahden vuoden välein.



2014

ma	ti	ke	to	pe	la	su
----	----	----	----	----	----	----

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

lokakuu

KAMERUN-POSSU | KAAVAT:

[www.martat.fi/marttailu/
kansainvalinen-toiminta/
kamerun/osallistu/](http://www.martat.fi/marttailu/kansainvalinen-toiminta/kamerun/osallistu/)

Martat 

Talous

» Tilikauden tulos oli 959 520 € ylijäämäinen. Tilikauden tulosta paransivat merkittävästi pitkään omistetun sijoitusomaisuuden realisoinnista syntyneet myyntivoitot. Marttaliiton rahoitustilanne oli kuitenkin edelleen alijäämäinen toimintakulujen ja velkojen lyhennysten ollessa selvästi tuottojen suuremmat. Marttatalon tilojen vuokraustoiminta toteutui hyvin ja kaikki tilat olivat vuokrattuina. Omassa käytössä olevat tilat supistettiin minimiin, kustannuksia karsittiin ja palveluja kilpailutettiin.

Marttaliitto sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionavustusta kotitalousneuvontaan yhteensä 951 000 €, josta Marttaliiton osuus oli 230 000 € ja piirien 721 000 €.

Hankeavustuksia käytettiin yhteensä 1 044 720 €. Niitä saatiin seuraavilta yhteisöiltä: Kirkkopalvelut, Raha-automaattiyhdistys, Eduard Polónin säätiö, ulkoasiainministeriö, Jane ja Aatos Erkon säätiö, Sähköturvallisuuden edistämiskeskus, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus sekä Karjalan Kulttuurirahasto.

Varainhankinta

Marttaliiton varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 706 106 €. Varainhankintaan sisältyvät jäsenmaksut, arvonlisäverollinen tuotemyynti ja muu varainhankinta. Marttaliiton osuus jäsenmaksusta oli 3 € jäseneltä ja jäsenlehtiosuus 15 € jäseneltä. Osuus käytetään jäsenlehden julkaisemisen lisäksi yhdistysten jäsenrekisterien ylläpitämiseen, jäsenmaksujen laskutukseen ja muiden jäsenpalvelujen tuottamiseen. Marttaliitto tukee lisäksi talou-

dellisesti jokaista perustettua uutta marttayhdistystä sekä kyseistä marttapiiriä. Järjestön julkaisujen ja tuotteiden arvonlisäverollinen tuotemyynnin tuotto oli 39 252 €.

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Liiton sijoitusomaisuus koostuu sijoituksista osake- ja korkomarkkinoille sekä piirien käytämien toimitilojen hallintaan oikeuttavista osakkeista ja piirin käytössä olevasta kiinteistöstä. Konsernille laadittiin uusi sijoitusstrategia ja konsernin sijoitusomaisuuden varainhoitajat kilpailutettiin kevään 2012 kuluessa. Osake- ja korkomarkkinasijoituksia realisoitiin toimintakulujen rahoittamiseksi. Myyntivoitot nostivat sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuloksen 2 028 285 € ylijäämäiseksi.

Marttaliitto-konserni

Marttaliitto ry:n konsernitilinpäätökseen sisältyvät Marttaliitto ry:n oman tilinpäätöksen lisäksi Marttaliiton hallinnoiman Eduard Polónin säätiön ja liiton kokonaan omistamien Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahdenkatu 3:n ja Marttaliiton Palvelut Oy:n tilinpäätökset.

Konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2012. Konsernin ja Marttaliiton tilinpäätöksen keskeiset tiedot ovat seuraavat:

Avainlukuja (t€)	2012	2011
Konsernin yli-/alijäämä	+491	- 1 357
Marttaliitto ry:n yli-/alijäämä	+960	+21
Konserni taseen loppusumma	45 863	46 140
Marttaliitto ry:n taseen loppusumma	32 065	32 492



1 2

3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

www.martat.fi/kodinhoito

[illegible]

Martat 

Eduard Polónin säätiö

Marttaliitto ry on perustanut Eduard Polónin säätiön vuonna 1994. Säätiön tarkoituksena on tukea kotitalousneuvontaa myöntämällä avustuksia marttajärjestöjen kotitalousneuvontaan ja sen toimintaedellytysten parantamiseen sekä kotitalousneuvontaa edistävään opinnäyte-, tutkimus- ja asiantuntijatyöhön.

Säätiön tilikauden ylijäämä oli 1 005 944 €. Sijoitusomaisuuden tuotto tilikaudella oli 12 %. Säätiö maksoi vuonna 2012 avustuksia yhteensä n. 1 055 t€. Tästä kirjautui vuoden 2012 kuluksi 228 114 €, kun avustukset oli muilta osin kirjattu kuluiksi jo aiempina vuosina.

Säätiön hallituksena toimii Marttaliiton hallitus ja asiamiehenä Marttaliiton hallinto- ja talousjohtaja Reijo Petrell.

Avainlukuja (t€)	2012	2011
Sijoitustoiminnan tuotot	2 293	490
Sijoitustoiminnan kulut	-1 130	-2 198
Jaetut apurahat/annetut sitoumukset	-228	-264
Tulos	+1 006	-1 985
Taseen loppusumma	14 204	14 020

Keskinäinen Kiinteistöosa- keyhtiö Lapinlahdenkatu 3

Yhtiön toimialana on hallita Helsingin Kaupungin 4. kaupunginosan (Kamppi) korttelissa 4153 sijaitsevaa tonttia nro 3 (Lapinlahdenkatu 3) ja sillä sijaitsevaa toimistojen ja liikeyritysten rakennusta. Marttaliitto ry omistaa yhtiön koko osakekannan.

KKOy Lapinlahdenkatu 3:n hallitukseen ovat kuuluneet puheenjohtaja Lea Sairanen ja jäsenet Merja Siltanen sekä Marianne Heikkilä ja 18.4.2012 lukien puheenjohtaja

jana Maija Lepistö ja jäsenenä Liisa Eloranta ja Marianne Heikkilä.

Yhtiön toimitusjohtajana toimii Marttaliiton hallinto- ja talousjohtaja Reijo Petrell.

Avainlukuja (t€)	2012	2011
Kiinteistön tuotot	253	252
Kiinteistön hoitokulut	-299	-341
Poistot	-148	-528
Tulos	-194	-616
Taseen loppusumma	11 729	11 899

Marttaliiton Palvelut Oy

Yhtiön toimialana on kahvila-, ravintola- ja catering-toiminta sekä tilavuokraus, koulutus- ja konsultointitoiminta. Yhtiöllä on seuraavat aputoiminimet: Ravintola Martta, Deli-Kahvila Martta sekä Martan Palvelut. Marttaliiton Palvelut Oy:n keskimääräinen henkilöstö vuoden aikana oli 12 henkilöä. Yhtiön toiminta lopetettiin kannattamattomana vuoden 2012 päättyessä ja Marttaliiton vuokratessa ravintola-, kahvila- ja kokoustilat ulkopuoliselle yrittäjälle 1.1.2013 lukien.

Marttaliiton Palvelut Oy:n hallitukseen kuuluivat vuonna 2012 puheenjohtaja Merja Siltanen ja jäsenenä Marianne Heikkilä, Mikko Kääriä sekä Reijo Petrell sekä 18.4.2012 alkaen puheenjohtaja Riikka Vacker ja jäsenenä Marianne Heikkilä, Mikko Kääriä sekä Reijo Petrell.

Marttaliiton Palvelut Oy:n toimitusjohtajana toimi Aila Vuotila.

Avainlukuja (t€)	2012	2011
Liikevaihto	717	660
Liiketoiminnan kulut	-796	-679
Tulos	-79	-19
Taseen loppusumma	88	130



2014

ma	ti	ke	to	pe	la	su
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

joulukuu

PIENET SUOLAISET:

www.martat.fi/ruoka

6.12. Itsenäisyyspäivä

25.12. Joulupäivä

26.12. Tapaninpäivä

Martat 

Marttapiirit

ETELÄ-HÄMEEN MARTAT RY

Perustettu 1952, yhdistyksiä 33,
marttoja 1324
Rauhankatu 5, 13100 Hämeenlinna
toimisto 044 072 3071
etela-hame@martat.fi
www.martat.fi/etela-hame
Toiminnanjohtaja Arja Pehkonen
Puheenjohtaja Hanna Heikkilä

ETELÄ-KARJALAN MARTAT RY

perustettu 1921, yhdistyksiä 105,
toimintaryhmiä 20, marttoja 3872
Valtakatu 45, 53100 Lappeenranta
toimisto 010 838 5687
etela-karjala@martat.fi
www.martat.fi/etela-karjala
Toiminnanjohtaja Tuija Valjakka
Puheenjohtaja Heli Virtanen

ETELÄ-SAVON MARTAT RY

Perustettu 1958, yhdistyksiä 68,
marttoja 2049
Hallituskatu 7 A 1, 50100 Mikkeli
toimisto 044 022 8910
www.martat.fi/etela-savo
Toiminnanjohtaja Ritva Oiva
Puheenjohtaja Mervi Tinakari

ITÄ-HÄMEEN MARTAT RY

perustettu 1917, yhdistyksiä 76,
marttoja 2212
Laaksokatu 1, 15140 LAHTI
toimisto 010 838 5630
www.martat.fi/ita-hame
Toiminnanjohtaja Tuulikki Uusitalo
Puheenjohtaja Sirkka Mantula

KAINUUN MARTAT RY

perustettu 1938, yhdistyksiä 15
marttoja 672
Sammonkatu 10 A 3, 87100 Kajaani
08 622 429
kainuun.martat@kajaani.net
www.martat.fi/kainuu
Toiminnanjohtaja Pirjo Määttä
Puheenjohtaja Ritva Heinistö

KESKI- JA ETELÄ-POHJANMAAN MARTAT

perustettu 1929, yhdistyksiä 34,
marttoja 1681
Vingenkatu 15 A, 67100 Kokkola
toimisto 06 831 3127
www.martat.fi/keetpo
Toiminnanjohtaja Tuija Biskop
Puheenjohtaja Helena Korkea-aho

KESKI-SUOMEN MARTAT RY

perustettu 1925, yhdistyksiä 60
marttoja 2134
Yliopistonkatu 11, 40100 Jyväskylä
toimisto 010 838 5640
Toiminnanjohtaja Kati-Erika Timperi
keski-suomen@martat.fi
www.martat.fi/keski-suomi
Toiminnanjohtaja Kati-Eerika Timperi
Puheenjohtaja Miia Venermo

KYMENLAAKSON MARTAT RY

perustettu 1921, yhdistyksiä 102,
toimintaryhmiä 9, marttoja 3746
Torikatu 6, 45100 Kouvola
toimisto 010 838 5650
www.martat.fi/kymenlaakso
Toiminnanjohtaja Anne Saarikko
Puheenjohtaja Sari Seppälä

LAPIN MARTAT RY

perustettu 1926, yhdistyksiä 50,
marttoja 1726
Rovakatu 13, 96100 Rovaniemi
toimisto 050 5123491
lapin.toimisto@martat.fi
www.martat.fi/lappi
Toiminnanjohtaja Leila Sarajärvi
Puheenjohtaja Salme Tarkiainen

PIRKANMAAN MARTAT RY

perustettu 1926, yhdistyksiä 62,
toimintaryhmiä 5, marttoja 2738
Tampellan Esplanadi 7, 33100 Tampere
toimisto 010 838 5610
pirkanmaan@martat.fi
www.martat.fi/pirkanmaa
Toiminnanjohtaja Marja Kuuteri-Kallio
Puheenjohtaja Tuula Jaskari-Malinen

POHJOIS-KARJALAN MARTAT RY

perustettu 1907, yhdistyksiä 112,
toimintaryhmiä 13, marttoja 4178
Koskikatu 5-7, 80100 Joensuu
toimisto 010 838 5669
pohjois-karjala@martat.fi
www.martat.fi/pohjois-karjala
Toiminnanjohtaja Ilona Tossavainen
Puheenjohtaja Tuula Kähkönen

POHJOIS-POHJANMAAN MARTAT RY

perustettu 1919, yhdistyksiä 51,
marttoja 1835
Kajaaninkatu 36, 90100 OULU
toimisto 010 838 5620
www.martat.fi/pohjois-pohjanmaa
Toiminnanjohtaja Taina Pirkola (6.8.12
alkaen)
Puheenjohtaja Sinikka Etelä

Ansiomerkit

POHJOIS-SAVON MARTAT RY

perustettu 1917, yhdistyksiä 66,
marttoja 2903
Haapaniemenkatu 23, 70110 Kuopio
toimisto 050 339 4260
pohjois-savon@martat.fi
www.martat.fi/pohjois-savo
Toiminnanjohtaja Anne Matilainen
Puheenjohtaja Sonja Haapakoski

SATAKUNNAN MARTAT RY

perustettu 1952, yhdistyksiä 60,
toimintaryhmiä 2, marttoja 2269
Valtakatu 7 C, 28100 Pori
toimisto 02 633 0141
www.martat.fi/satakunta
Toiminnanjohtaja Raija-Liisa Heinonen
Puheenjohtaja Ulla Jaakkola

UUDENMAAN MARTAT RY

perustettu 1929, yhdistyksiä 161,
toimintaryhmiä 1, Marttoja 7519
Lapinlahdenkatu 3, 2. krs
00180 Helsinki
toimisto 010 838 5660
www.uudenmaanmartat.fi
Toiminnanjohtaja Anne Lempinen
Puheenjohtaja Tanja Rantanen

VARSINAIS-SUOMEN MARTAT RY

Yliopistonkatu 33 G, 20100 Turku
toimisto 010 838 5584
perustettu 1921, yhdistyksiä 102,
toimintaryhmiä 23, marttoja 4903
varsinais-suomen@martat.fi
www.martat.fi/varsinais-suomi
Toiminnanjohtaja Sanna Voutilainen
Puheenjohtaja Anne Pihlaja

ETELÄ-HÄMEEN MARTAT RY

Pronssinen | Friman Raili, Halonen
Eeva-Liisa, Jaanu Lotta, Järvinen Sal-
me, Kaarakainen Helena, Karppinen
Sinikka, Kuusinen Auli, Liljefors Maire,
Mäenpää-Kapanen Pirjo, Oksman-
Rantanen Maria, Raninen Päivi

ITÄ-HÄMEEN MARTAT RY

Pronssinen | Lautamäki Taina, Metsä-
kangas Aila, Moisala Kaisa, Rekola
Anneli, Vartiainen Taru

KESKI-SUOMEN MARTAT RY

Pronssinen | Hakola Maire, Hämmäläi-
nen Mervi, Kiviluoto Riitta, Korhonen
Annikki, Kuorrelahti Saara, Lyytikäinen
Irja, Matilainen Kirsti, Myllylä Helena
Nykänen Vieno, Peura Kaija, Poiko-
nen Marjatta, Tuikka Aulikki

KYMENLAAKSON MARTAT RY

Pronssinen | Anttas Outi, Haajanen
Tuovi, Hietalahti Saara, Kiukas Kaija
Koivula Eila, Lehtinen Aila, Leiramo
Henna, Leiramo Kaarina, Majander
Leena, Mouhu Katriina, Naski Riitta
Nybondas Helena, Paakala Mirjam
Peltola Raija, Ripattila Sinikka, Salo
Asta, Tanskanen Maija, Vilkki Anneli,
Vissel Anneli

LAPIN MARTAT RY

Hopeinen | Virkkula Merja
Pronssinen | Matala Rauni Sinikka,
Niemelä Raija

PIRKANMAAN MARTAT RY

Hopeinen | Ala-Paavola Raija, Lanne
Ulla-Maija, Vähä-Eskeli Salme
Pronssinen | Hynnä Minna, Rikonen
Soili, Tapaninaho Päivi, Teisko Kaiju
Terrinen Elina, Tuohiniemi Anita

POHJOIS-KARJALAN MARTAT RY

Hopeinen | Matikainen Riitta
Pronssinen | Arovainio Eila,
Sormunen Raili

POHJOIS-POHJANMAAN MARTAT RY

Pronssinen | Jaakola Sisko, Kauppila
Anneli, Karvonen Kaarina, Matilai-
nen Kirsti, Rajakangas Anneli
Sirviö Vappu, Talala Irja

POHJOIS-SAVON MARTAT RY

Pronssinen | Korhonen Riitta, Leskinen
Anu, Merin Merja, Puustinen Virpi

SATAKUNNAN MARTAT RY

Pronssinen | Alanko Mirva, Jaakkola-
Hakanen Tiina, Kähkönen Satu, Mä-
kelä Anneli, Vänntilä Anne

UUDENMAAN MARTAT RY

Hopeinen | Lempinen Anne,
Pikkarainen Hanna
Pronssinen | Leskinen Leena,
Tienhaara Aila

Kunniajäsenet

KUNNIAPUHEENJOHTAJA

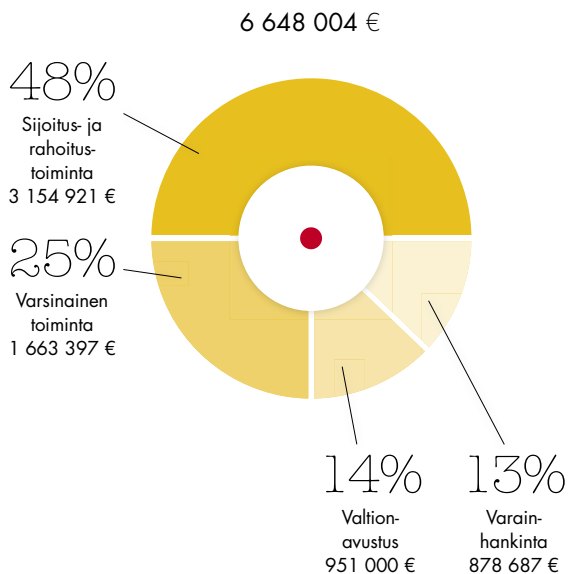
Saara Mikkola, Hämeenlinna
(† 15.12.2012)

KUNNIAJÄSENET

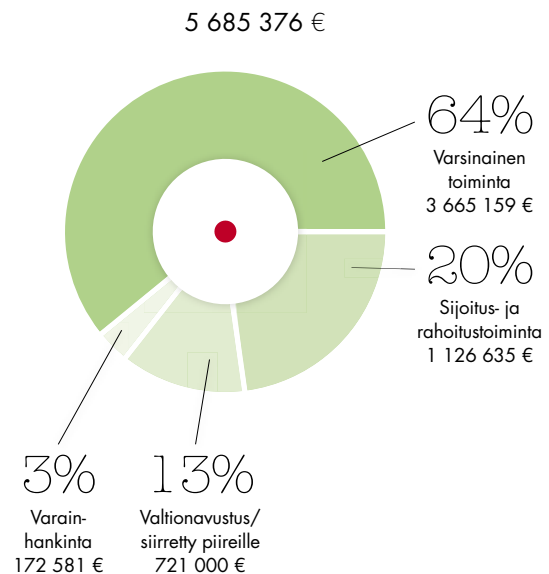
Birgitta Bröckl, Parainen
Eeva Eerola, Tampere
Kaija Hasunen, Helsinki
Salme Holma, Tuusula
Kerttu Huitu, Nummela
Ilta Ikkala, Saarijärvi
Pirkko Ikonen , Toivakka
Kerttu Kalliosaari, Lappeenranta
Liisa Kupias, Kouvola
Liisa Laitinen, Siilinjärvi
Maija Nevalainen, Imatra
Maija Pekkarinen, Helsinki
Kerttu Peltoniemi, Kokkola
Leila Rautalahti, Espoo
Anja Sillanpää, Mynämäki
Helena Snellman, Helsinki

Marttaliitto 2012 lukuina

Kokonaistuotot 2012



Kokonaiskulut 2012



2012 lukuina

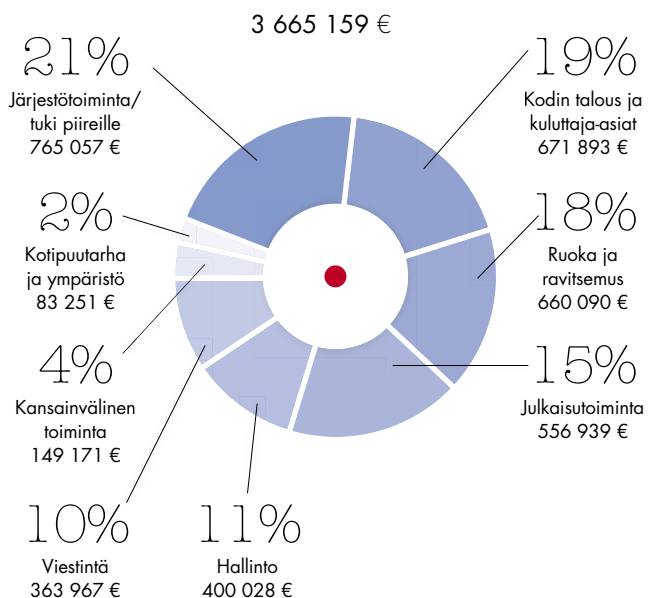
Neuvontajärjestöjen ykkönen (Taloustutkimus)
Vapuneuvonta tavoitti 108 00 henkilöä
Koko neuvonta tavoitti 132 000

Nettikäyntejä 3,2 miljoonaa
Martat vinkkaa Fb yli 8 500 tykkääjää
Mediaosumia 1 700
Martat-lehden levikki 40 208 (LT 2011)

Jäseniä 46 000, 1200 yhdistystä
ja toimintaryhmää

Tilikauden tulos 959 520 € ylijäämäinen

Varsinaisen toiminnan menot 2012



Sisällysluettelo

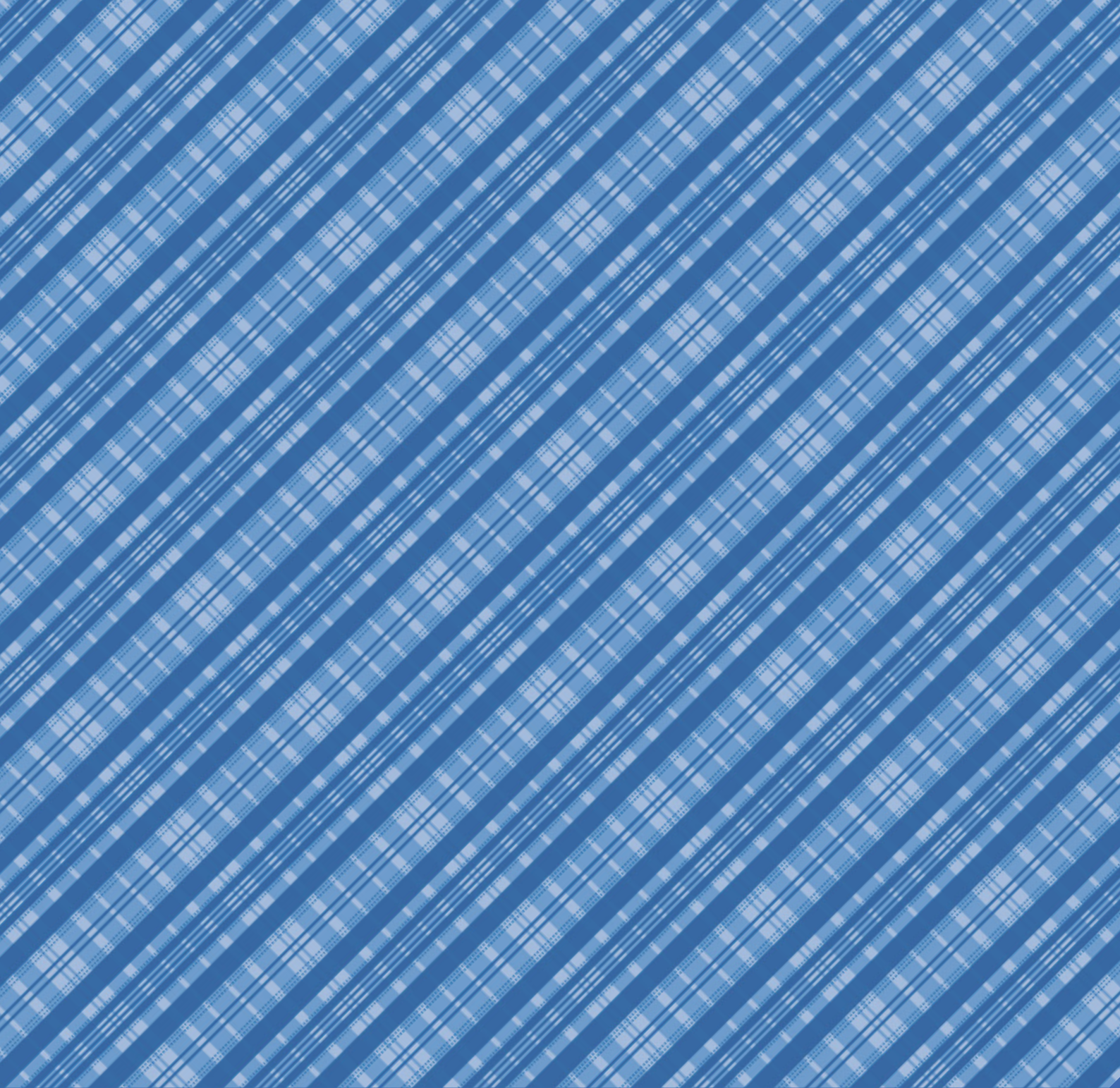
4	Marttajärjestö vaikutti kotitalous- neuvonnassa ja järjestötoiminnassa 2012
6	Kotitalousneuvonta
16	Järjestötoiminta
18	Kansainvälinen toiminta
20	Perinne- ja kulttuuritoiminta
20	Markkinointi ja viestintä
24	Hallinto
26	Talous
30	Marttapiirit
31	Ansiomerkit
32	Kunniajäsenet

Kannen kuva: Sanna Peurakoski

Valokuvat: Colourbox s. 27 • Gorilla/Kentaroo Tryman s. 11 • Marianne Heikkilä s. 20

• Kerttu Malinen s. 5, 7, 24 • Novita, s. 16 • Sanna Peurakoski s. 13 •

Matti Remes s. 19 • Olli-Pekka Rissanen s. 23 • Sari Tammikari s. 9, 15, 17, 25, 29



www.martat.fi
www.martanpuoti.fi
www.marttaperinne.fi
www.pikkukokki.fi
www.facebook.com/martatvinkkaa
www.youtube.com/martattv